

KISA... KISA... KISA...

Görme özürülüler için lütfen 'link'siz

Merhaba, Cumhuriyet gazetesini büyük bir beğeniyle okuyorum. Yaklaşık 2 ay sanırım 25 Mayıs Cuma günü karşılaştığım bir sorunu gazetesinin editörüne yazdım. Ama ne yazık ki ilgilenen olmadı. Görme özürülüym. Sorunum şu: gazetesinin haber metinlerinin içine çok sayıda link konulması hem sesli yazılımla bilgisayardan haber dinlenmesini zorlaştırıyor hem de yazılımın gerektiğinde linkleri atlayarak yazıların dinleme özelliği olduğundan linkleri atlayınca haberlerin tamamı dinlenemiyor. Şöyle açıklayayım: görme özürülüler bilgisayarı yazıları sese dönüştüren yazılımlarla kullanırlar. Bunu kafanızda canlandırarak karşınızdaki konuşanların sık sık "link link link" diyerek konuştuğunu düşünün. İstemesiniz bile konuşmaya odaklanamazsınız. Sıkılırsınız. Bir örnekle anlatmaya çalışayım. "Cumhurbaşkanı link Recep Tayyip Erdoğan link TBMM"ye gelip yemin törenini izledi link AKP milletvekillerini ayakta alkışlayan link Recep Tayyip Erdoğan link AKP milletvekillerinin yemin etmesi bitince link TBMM"den ayrıldı" diyelim. Bu yazıyı link sesli olarak kafanızda canlandırırız görme-yenlerin ne kadar zorlandığını anlırsınız. Belirli kişilerle konularla ilgili bilgiler verilecekse haber metni başlamadan ya da metin bölümü bitince ilgili linkler biçiminde küçük bölümler konulabilir. Bu sorunu çözmeye çalışırsanız görmeyenlerin gazetesini okuması "daha doğrusu dinlemesi" kolaylaşır. Gerçekleri gündeme getiren belki de tek gazete Cumhuriyet denilse yanlış olmaz. Çalışmalarınızda başarılar dilerim sevgi ve saygılarımı sunarım. Serdar Yılmaz

İki uzmandan övgü ve düzeltme

Telefonda görüşüğümüz üzere Sayın Osman Kemal Kadioğlu'nun "ısı ve sıcaklık farkı şeyler" başlıklı yazısına katılıyorum. Fakat Sayın Osman Kemal Kadioğlu'nun bir dalgınlık sonucu ısı enerjisi biriminin Watt (W) olduğunu yazdığını düşünüyorum. Enerji birimi Joule (J) veya (Kalori, erg) cinsinden ifade edilir. Watt ise güç birimidir. Yani birim zamanda harcanan enerji (Joule/saniye) watt olarak ifade edilir ve bu birim güç (power) birimidir. Selam ve saygıları... Prof. Dr. M. Cem Güçlü.

Sayın Işık Gürbüz de aynı konuda aynı bilgiyi paylaştı, ayrıntılı bir düzeltme gönderdi.

Macar maçının tarihi

Bizim meşhur Macar maçı 1956'da oynandı. Sizi bu konuda uyararak çok kızi olur ama bilvesile yazılanları beğenerek severek hatta içinde sürpriz bekleyerek okuyanlardırım. Başarılarınız devamlı olsun. Saygılarımla. Altay Çökaktaş.

Güray Öz

Okur Temsilcisi

Okurlarımızın eleştirisi, öneri ve dileklerini aşağıdaki iletişim bilgilerini kullanarak bize iletmelerinden mutluluk duyacağız.

okur@cumhuriyet.com.tr - guray@cumhuriyet.com.tr
Tel: 0 312 442 30 50

OHAL Gidiyor mu?
AİHS 15. Madde Kısıtları Kalkıyor

Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın, süresi 17 Temmuz'da dolacak olan OHAL uygulamasının uzatılmayacağını açıkladı. Demek ki, yarıncıdan başlayarak artık OHAL'den kurtulacağız. Kalın, açıklamasında gerektiği durumlarda OHAL'in yeniden gündeme gelebileceğini de söyledi. Konu hakkında konuşan iktidara yakın çevreleri, kimi "gazeteciler" Cumhurbaşkanına tanınan Kanun Hükümünde Karar-

name (KHK) çıkarma yetkisinin bu "açığı" kapatacağını söylüyorlar. Özellikle insan hak ve özgürlükleri konusunda KHK çıkarma yetkisinin bulunmadığını vurgulayanlar ise, "Diyelim ki bu konuda bir fikir ayrılığı yaşandı ve öyle bir KHK çıktı, o zaman ne olacak, Cumhurbaşkanlığı'na 'efendim bu KHK yetkiniz dışındadır' diyebilececek bir organ var mı" sorusunu "Meclis var, Anayasa Mahkemesi var" diye yanıtlıyorlar. Var mı

OHAL dökümü ve 12 Eylül'le karşılaştırılması

Cumhuriyet Halk Partisi Mevresin Milletvekili Alpay Antmen'in OHAL uygulamaları ile ilgili raporunda ilginç veriler, bilgiler var. Faşist 12 Eylül askeri darbesi verileriyle bir karşılaştırmaya yer verilmesi de OHAL döneminin vahametini ortaya çıkartıyor. Özetleyelim:

"OHAL tam 7 kez uzatıldı; 36 tane KHK yayımlandı ve maalesef en son 24 Haziran seçimleri de OHAL koşulları altında gerçekleştirildi. Mülikeyler Birliği'nin önündeki İnsan Hakları Heykeli bile tam 420 gündür tutuklu 20 Temmuz OHAL darbesi sonrası 129

bin 410 kişi kamudan ihraç edilirken bu rakam 12 Eylül darbesinde 4 milyon 891 bin. 12 Eylül darbesi sonrası hakkında işlem yapılan öğretmen sayısı 3 bin 854 iken bu rakam OHAL rejiminde 61 bini aştı. OHAL rejiminde görevden alınan subay ve astsubay sayısı 7 bin 267'ye 12 Eylül sonrası bu sayı 2 bin idi. OHAL sonrası ihraç edilen akademisyenlerin sayısı 5 bin 705 iken bu rakam 12 Eylül askeri darbesinde sadece 120. OHAL sonrası 4 bin 560 hâkim/savcı, 12 Eylül sonrasında 47 hâkim ve savcı görevinden alındı. OHAL süresince 209, 12 Eylül darbesi sonrası 31 ga-

gerçekten?

Bu konuda bir görüş oluşturabilmek için "geçmişte neler olmuştur" bilmek, gelecekle ilgili daha sonra konuşmak yararlı olacaktır. Uygulamanın kaldırılmasının pratikte pek fazla bir değişiklik yaratmayacağını düşünenlere hak vermemek elde değil, ama önemli bir değişiklik de OHAL'in resmen kalkmasıyla gerçekleşmiş olacak.

Bu da Türkiye OHAL ilanıyla birlikte Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 15. maddesindeki, "Tarafların hükümetlerine, istisnai koşullarda sözleşme kapsamındaki belirli hak ve özgürlükleri koruma yükümlülüklerini geçici, kısıtlı ve denetimli bir şekilde askıya alma" hakkını kullanmıştı. Bu kısıtlamalar artık geçersiz. Aynı şekilde Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi yükümlülüklerindeki kısıtlamalar da kalkacak. Ne önemli var, önemli olan uygulama diyebilirsiniz. Yine de kaydetmek ve aykırı uygulamalar olduğunda halkı bilgilendirmek gazetecinin ertelenmez görevidir.

zetece tutuldu. OHAL'in ilan edildiği 2 yıllık süreçte her gün 70 kişi tutuklandı, her gün 163 kişi açığa alındı, her gün 180 kişi ihraç edildi, her gün 3 gazeteci işsiz bırakıldı."

Bütün bunların FETÖ ile mücadele örtüsü altında yapıldığı, ama aslında muhaliflere yönelik olduğu herkesin bildiği bir gerçektir. Bunun en önemli kanıtlarından ikisi Cumhuriyet gazetesinin terör örgütlerine yardım iddiasıyla tutuklanması, yargılanması, akademisyenlere yönelik davalar ve işten çıkarmalardır.

Devlet Tiyatroları kapatıldı mı, lağvedildi mi, ne oldu?

Değerli gazeteci yazar Ümit Alan BirGün'deki köşesinde Cumhuriyet internet sitesinde yer alan konuyla ilgili haber üzerine siteyi doğru haber yapmamakla suçladı. Açıkçası biz de içinden çıkmadık. Doğrusu hangisi? Kapatıldı mı? Lağvedildi demek mi daha doğru? Ya da yeni bir kurumsallaşma mı bekleniyor? Kimse bilmiyor. Alan'ın eleştirisini Cumhuriyet internet sitesini yöneticisi Bülent Mumay'a sorduk. Bülent'in yanıtları aşağıda. Değerlendirmesi haftaya. Bir şey olduğu kesin ama kararnameyi yazarlar da belki karar vermekte zorlanıyorlardı. Kısa zamanda netleşir, biz de gazetecilik açısından konuyu bir kere daha ele alır, kimi zaman kararnamın satır aralarında gizlenen doğruyu

bulmaya çalışırız.

Mumay'ın açıklaması şöyle:

"Cumhuriyet gazetesinin 11 Temmuz 2018 tarihli sayısının 5. sayfasında yer alan Selda Güneysu imzalı 'Başkan Tiyatroları Opera ve Balesi' başlıklı haber, cumhuriyet.com.tr'de 10 Temmuz 2018 Salı günü saat 22.07'de aynı başlıkla (Başkan Tiyatroları Opera ve Balesi) yayımlanmıştır. Sabah saatlerinde ise, genelgelekle Devlet Tiyatroları'nın tüzel kişiliğinin lağvedilmesi nedeniyle haberin başlığı 'İlk genelgelekle sanata darbe: Devlet Tiyatroları kapatıldı' şeklinde değiştirilmiştir. Kurumun tüzel kişiliğinin ortadan kaldırılmasını anlatmak amacıyla atılan başlık, okurlar arasında ve sosyal medyada DT sahnelerinin ve kurumun tamamen kapatıldığı gibi algılanması nedeniyle 'İlk kararnameye sanata darbe: Devlet Tiyatroları lağvedildi' (http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/kultur-sanat/1022912/ilk_kararnameye_sanata_darbe_Delet_Tiyatrolari_lagvedildi.html) şeklinde değiştirilmiştir. Tiyatro camiasından gelen tepkiler ve kurumun eski genel müdürlerinden Lemi Bilgin'in 'Devlet Tiyatroları, Cumhurbaşkanlığı'na bağlanmadı, yok edildi' (http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/kultur-sanat/1025175/Lemi_Bilgin_Delet_Tiyatrolari_Cumhurbaşkanligi_na_bağlanmadı_yok_edildi.html) şeklindeki açıklaması, cumhuriyet.com.tr'nin başlığının yanlış anlaşılmasına neden olsa da kastı aşan bir anlam taşımadığını göstermiştir."

Başlık çarpıcı bir de...

Gazetemiz Cumhuriyet, 8 Temmuz 2018 Pazar günü birinci sayfada, belki de son yılların en çarpıcı iki başlığını bir araya getirdi: Üstteki başlık, "Resmî Türkiye." Biraz alttaki başlık ise "Türkiye Resmî." Böyle bir yaratıcılığı ortaya koyan sayfa tasarımcılarını yürekten kutluyorum. Evet, bu iki çarpıcı başlığı bir araya getirmek harika!.. Ah, bir de yazım kuralına özen gösterilseydi; o zaman daha harika olurdu! Nedir buradaki yazım sorunu? TDK Yazım Kılavuzu'nda, düzeltme işaretinin kullanıldığı yerler gösterilirken, "Nispet i'sinin belirtme du-

rumu ve yelikl ekıyla karışmasını önlemek için kullanılır" diye bir yazım kuralı vardır. Bu kuralı göstermek için şu örnekler verilebilir: "resmî dil" ve "dil resmî" ile "resmî elbise" ve "elbise resmî" ... İlk başlık, düzeltme işareti kullanılarak "Resmî Türkiye" diye yazılmıyordu. "Türkiye resmî" başlığında böyle bir sorunu yoktur. Yunus Nadi Bey'in kurduğu, Atatürk'ün adını koyduğu, basın dünyasının yüz akı Cumhuriyet'ten her alanda olduğu gibi, yazım konusunda da daha çok titizlik göstermesini bekliyoruz. Saygılarımla. Necati Yıldırım.